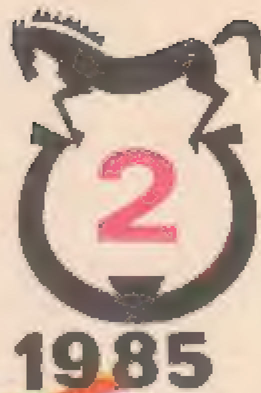
КъМАССР-ни ЖАЗЫУЧУЛАРЫНЫ СОЮЗУНУ БЛА ВЛКСМ-ни ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИНИ ЖУРНАЛЫ

Нюр

1985

КЁКДЕН ЮЛЮШ АЛГЪАНЛА

Сыйлы байрамыбыз — Уллу хорлауну 40 жыллыгъы жууукълашып келеди. Фашистлени ууатып, жерге тынчлыкъ, рахатлыкъ келтирген Совет солдатха биз минг да махтау айтабыз.

Совет танкистлеге, жыяу аскерчилеге, артиллеристлеге, тенгизчилеге, лётчиклеге... — Туугъан жерибизни батыр уланларына ыспас этебиз!

Къабарты-Малкъарны жашлары фронтлада атларын иги бла айтдыра сермешгендиле. Мингле бла аскерчиле орденлеге, майдаллагъа тийишли болгъандыла.

Ахшыланы да ахшыларыны санында Къабарты-Малкъарны къушкъанат жашлары сыйлы жерибизге чапхан душманны ууатыр ючюн къанларын-жанларын аямай сермешгендиле.

БАЙСОЛТАНОВ АЛИМ, айтхылыкъ шахарыбыз Ленинградны къоруулай, кёп фашист къыртчыгъаны агъызгъанды. Балтий тенгизде душманны аз кемесин батдырмагъанды. Урушну эм къый-

ын кезиуюнде гвардияны капитаны лётчик-истребитель Байсолтанов Алим Совет Союзну Жигити деген атха тийишли болгъанды. Батыр лётчигибизни эсгермесине къарай, нникойчу жашчыкъла да анга ушаргъа кюрешедиле. Нальчикни эм ариу орамларындан бири, школларындан бири жигит лётчикни атын жюрютедиле.

КАНКОШЕВ АХМЕТХАН да Совет Союзну Жигити деген атны республикабызда биринчи алгъанладанды. Биринчи сермешинден башлап, ахыр уахтысына дери, душманнга тутхан дерти кёкюрегинде къайнай, чыгтты жигитликни юлгюсюн кёргюзтгенди. Отжюрек Ахметханны къызыл жулдузлу самолёту, сермешге арсарсыз кирип, душманны къара кючюне къаты от ачып болгъанды. Ахметхан бла аны антлы тенглери душманны самолётларын кёкде кёрселе, ала кёпдюле-аздыла деп къарамай, арсарсыз чабып, от ачып, фашист лётчиклени низамларын бузуп, кеслерине уа аскер махтау алгъандыла.

КУЗНЕЦОВ ГЕОРГИЙ уруш жыллада Север флотну лётчиклерини эм батырларындан бири болгъанды. Тенглери бла бирге, энчилей да ол хауа сермешден хорлаулу болмай хазна къайтмагъанды. Георгий Кузнецов уруш жыллада жыйырмадан аслам душман самолётну Баренц тенгизни сууукъ толкъунларына кёмгенди, кёп фашист кемени батдыргъанды. Урушдан сора жыллада авиацияны генералы Георгий Кузнецов жаш лётчиклени юйретиуге уллу къыйын салгъанды.

ЧАБДАРОВ ИБРАГИМ, республикабызда биринчи болуп, «СССР-ни самолётла сынаучу сыйлы лётчиги» деген атны алгъанды. Ол атны алгъынчы уа Уллу Ата журт урушну кёгюнде жигитча сермешгенди, аскер саугъалагъа тийишли болгъанды. Артда уа, жангы ишленнген самолётланы «учаргъа юйретиучю» болуп, атын кёп кере махтау бла айтдыргъанды. Тауушдан да терк учхан самолётланы кёбюсюн бийиклени да бийигинде таулу жаш Чабдаров Ибрагим сынап келгенди. Айтхылыкъ конструкторла уа аны сынам тергеулерин чотха ала, жангы самолётланы алай хазырлагъандыла.

КАНУКОЕВ НАЗИР Уллу Ата журт урушну жылларында кёкде, жерде да жыйырма бла ондан аслам душман самолётну жокъ этгенди. Назир бла тенглерини уруш жоллары гитлерчилени уялары Берлинде бошалгъанды. Айтхылыкъ лётчикни алтын жулдузу лячинкъаячы жашны уруш бошалгъандан сора да жыйырма жыл чакълы излеп айлашнганды. Тапхычы излегенди Совет Союзну Жигити Канукоев Назирни.

ГАЕВ МУХТАРНЫ ауур бомбардировщиги сермешлени эм къаты баргъан жерлерине жетип тургъанды. Аны бомбаларыны отунда кёп фашист техника, кёп душман аскерчи кюйгенди. Бызынгылы жашны самолёту партизанлагъа, къуршоугъа тюшген аскерчилерибизге да сауут-саба, дарман-дары ётдюрюп аз болушмагъанды. Ачы сермешледе кюйюп, тешилип, тозурагъан самолётун Мухтар аэродромубузгъа кючден-бутдан жетдирген кюнле да болгъандыла. Алай Гаев бла аны′ жигит тенглерини бомбардировщиклери Прибалтиканы, Белоруссияны, Украинаны, Польшаны да азатларгъа табыла, кёп махтаугъа, ыспасха да тийишли болгъандыла. Гаев Мухтар а уруш бошалгъандан сора да тюрлю-тюрлю къуллукълада ишлей, атын иги бла айтдыргъанлай келгенди.

Мамыр кёгюбюзде акъ ызын къоя, женгилкъанат самолётларыбыз учадыла. Аланы жюрютгенле уруш отун сынамагъан, алай уллу билимли жашларыбыздыла. Ала сыйлы жерибизни, мамыр кёгюбюзню сакъ къалауурларыдыла, махтаулу Совет летчикледиле. Алай керек болгъан кюнде, кёкден юлюш алгъан таматаларыча, Ата журтубузну къоруулаğъа хазырдыла.

КЪАР ЖАУАДЫ

МАГОМЕТ МОКАЕВ

[illegible]

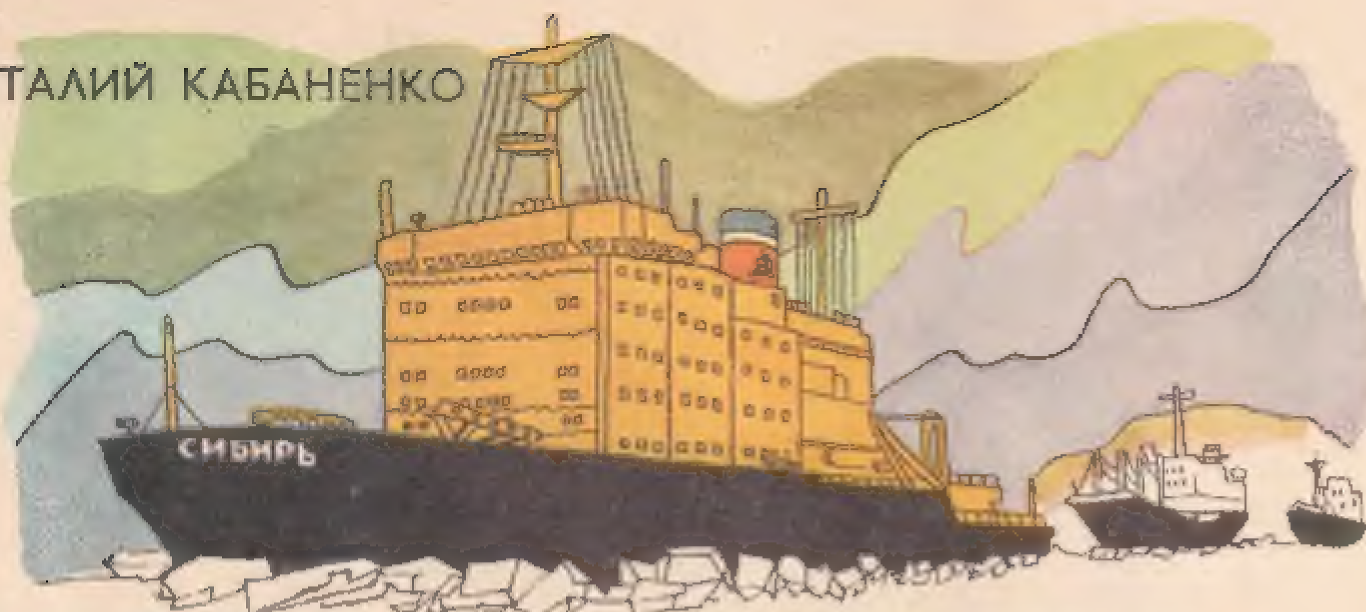
[illegible]

[illegible]

[illegible]

ВИТАЛИЙ КАБАНЕНКО

БУЗЛУ ТЕНГИЗНИ БОЙНУНДА

Шуёхчугъум, сен кюн тууушлу Къабарты-Малкъарда жашайса. Жазгъыда кёпге дери кюн батмай тургъан жер болгъанын а билемисе? Билмей эсенг, билип къал: анда сау тёрт айны кюн тийгенлей турады. Къышхыда уа, танг атмай, кечени узунлугъу эки айгъа созулады. Аллай кечеге «поляр кече» дейдиле. Ол Северде — Шималда болады. Эринмеда, Ата журтубузну картасына бир къарачы. Аны бек башында сен узун тартылып тургъан ызлыкъны кёрлюксе. Поляр гюрениди ол. Кольский деген жарым айрыкам ол гюрендеди. Мурманск область да, шуёхчугъум, андады.

Мурманск — областны ара шахарыды. Ол шахарда тенгизчиле, кеме ишлеучюле, чабакъчыла жашайдыла. Ким биледи, ананг санга бишрген чабакъны да ол чабакъчыла окъуна тутхан болурла. Чабакъчыланы кемелери узакъгъа, бек узакъгъа барадыла. Африкагъа жетип да къайтадыла.

Мурманск шахарны богъазында атом кемеле да бардыла. Буз ууатыучу уллу кемеле — «Ленин», «Леонид Брежнев», «Сибирь», бичакъ бла кесгенча, Бузлу океанны къалын бузларын жырып барадыла. Алай бла бирси кемелеге ала жол ачадыла. Ол кемеле аш-азыкъ, къурулуш керекле, магъдан да ташыйдыла. Атом кемеле болмасала, Норильск, Певек, Дудинка, Тикси деген шахарлада жашагъанла бек къыйналлыкъ эдиле.

Аладан сора да Мурманскеде къыйын, алай сыйлы къуллукъларын бардыра, таукел тенгизчиле жашайдыла. Ата журт урушну заманында сени жерлешинг, айтхылыкъ аскер башчы, адмирал Арсений Григорьевич Головко Север флотха таматалыкъ этгенди. Ол, Прохладна шахарда тууууп, анда ёсгенди. Ким биледи, сени къадарынг да аны къадарына ушарыкъ эсе уа?! Сен бусагъатда школгъа жюрюйсе. Школну бошасанг, санга къайры да жолла ачылып къаллыкъдыла. Болургъа сюйсенг, кемечи да болаллыкъса.

Алай бу затны уа эсингде тут: тенгизчиле бек жигит, къарыулу адамладыла. Север тенгизчиле уа бюгюн да къыралыбызны сакъ къалауурларыдыла.

Сен, шуёхчукъ, сабанлагъа да баргъан болурса. Бизни Къабарты-Малкъарны сабанчылары, нартюх, будай ёсдюрюп, къалай кёп мирзеу жыйгъанларын кёргенмисе? Кёрген эсенг, игиди. Таулу сабанчыланы махтаулу жетишимлерине «Апатит» деген комбинатны ишчилери да себеп боладыла. Ол комбинат Севердеди. Сабанлагъа бек керекли семиртгичле келедиле андан. Сен жашагъан Шимал Кавказда Калмыков бла, Калабеков бла бирге Совет властны орнатхан Сергей Миронович Киров Кольский жарым айрыкамны урунганларына ол уллу комбинатны ишлерге болушханды. Комбинат кёп жылдан бери хесини хайырлы ишин тохтаусуз бардырады.

Байды Мурманск об-

ластны жери. Кандалакшада магъданчыла алюминий чыгъарадыла, Ковдорда — темир, Никель бла Заполярныйде — никель, темир. Мончегорск бла Никельде темир эритиучюле ишлейдиле. Сени жерлешинг Владимир Каиров да аладан бириди. «Къыралны сыйлы темир эритиучюсю» деген атны жюрютеди.

Северде энергетикагъа уллу эс бурулады. Нива бла Паза деген череклени жагъаларында бир къауум электростанция ишлейди. Поляр танглары деген элде уа атом электростанция окъуна барды. Аланы токлары заводлагъа, фабриклеге, юйлеге барады.

Тундрада геологла кече да, кюн да ишлейдиле. Къыралгъа бек керекли магъданланы излейдиле. Ишчиле бла инженерле анда жерни 12 минг метр теренликге тешгендиле. Битеу дунияда ол эм терен тешикге саналады.

1984 жылда бизни къыралда геологланы халкъла аралы кенгешлери болгъанды. Ары жыйылгъан геологла, тыш къыраллы алимле, ол терен тешикге къарар ючюн Заполярный деген шахаргъа баргъандыла. Ала совет илмуну бийик жетишимлерине сейир этгендиле. Бизни геологла жер юсюнде, жер тюбюнде иш бардырыу бла чекленип къалмайдыла. Баренц тенгизде да нефть излейдиле.

Северни жери къыйын жерди. Алай мында да адамла жерчилик бла кюрешедиле. «Печенга», «Северный», «Тулома» деген совхозлада малчыла, тауукъчула, кёгетчиле урунадыла.

Лапланд бла Кандалакшаны бир къауум жерлеринде уугъа чыгъаргъа эркинлик жокъду. Жаныуарланы жашауларын къоруулау, табийгъатха сакъ болуу керекди. Алимле Кольский жарым айрыкамда битимлени къалай ёсгенлерине, жаныуарланы жашау халларына да къарайдыла.

Мында урунганлагъа иш аз тюйюлдю. Теркирек ёсюп уллу бол да, бери кел, шуёхчугъум. Сенга да иш табыллыкъды.

М. Журтубаев кёчюргенди.

АХМАТ СОЗАЕВ

Чуу, чуу, чуу ала,
Кюнден толады тала...

Алла гебен этеди,
Ынна батан элтеди.

Жашларындан туугъанла,
Ташдан суу чыгъаргъанла,
Къадалып чалгъы чала.
Чуу, чуу, чуу ала.

Чуу, чуу, чуу ала,
Кюн энди чыкъдан къарай...

Тепсей турады терек,
Кийгени уа — кёк кёлек.

Жел булутну къуууады,
Отдан къалач тууады.

Бал ийис эте тала,
Келдим, шаудан суу ала...
Чуу, чуу, чуу ала.

Жагъафар Токумаев

АЛДАРБЕКНИ ЖАНГЫ ХАПАРЫ

— Жанчыкъларым, бир бирле парт Алдарбек дейдиле манга. Алай нек айтханларын а билемисиз? Билмей эсегиз, айтайым. Тынгылагъыз... Хы, сиз манга кечгинлик беригиз, ол иш къайсы жыл, къайсы кюн болгъаны эсимде тюйюлдю. Баям, мындан минг бла тёрт жюз жыл алгъа болгъан болур эди. Мени хайт деген заманым эди. Биз, таулула, ашапжашап, бир тюрлю хатабыз, къайгъыбыз да болмай, тынч тура эдик. Алайлай: «Душман келеди, уруш болады!» — деген ачы хапар эл-элге жайылды.

Бизни таулу патчахыбыз — Элия, терк окъуна аскер жыйып, душманны аллына атланды. Элияны аскери бла мен да тебиредим. Ол заманда ушкок, керох деген затла жокъ эдиле. Жалан да — уллу бичакъ, тыякъ, къазыкъ, сенек. Садакълары болгъанла аз эдиле. Хар ким, къолуна тюшгенни алып, Ата журтун къоруулаgъа бара эди. Мен да, къарт атамы эки айрылы сенегин алып чыкъгъан эдим жолгъа.

Патчахыбыз, аны ёзюрлери, аскер башчыла, атлагъа минип, биз а — къара халкъ — жыяу бара эдик. Бара-барып, бир бийик сыртны башына чыкъдыкъ. Сора узакъда тауланы, ёзенлени толтуруп келген душман аскерин кёрдюк.

Бир ауукъдан сора биз душман бла бетден бетге къарап къалдыкъ. Душман аскерни арасындан бийик кёксюл ажирге минген биреу алгъа чыкъды. Аны башында алтын тажы бар эди. Белинде уллу бичагъыны сабы да, ат кереги да — алтындан.

— Эй, сиз кимлесиз? — деп къычырды ол ёхтем ауаз бла.

— Биз малкъарлылабыз! — деп таукел айтды Элия патчахыбыз. Ол алай айтханлай, алтын тажлы харх этип кюлдю.

— Сиз мени ким болгъанымы билемисиз? Мен Сары-ханма, Сары-хан, — деди биягъы алтын тажлы. — Кюнчыгъышдан башлап, бери дери битеу аллымда тюбеген аскерлени, халкъланы да хорлап, бойсундуруп келеме. Алыкъа манга баз болалгъаннга мен жолукъмагъанма. Сизни кибик белгисиз миллетчиклени уа кёбюсюн жокъ этгенме жер юсюнден. Уллугъуз, гитчегиз да къырылып къалыргъа сюймей эсегиз, жолумдан тайыгъыз!

— Угъай, тейри, «жууугъум!» — деп басымлы айтды Элия патчахыбыз. — Биз туугъан жерибизни эндиге дери да къоруулай келгенбиз, жаныбыз сау къадарда, энтда къоруулаРбыз!

Элияны алай айтханына Сары-хан сейир этип къалды. Сора, артха кетип, ёзюрлери бла, аскер башчылары бла кенгешди. Кёп да турмай, ол биягъы бизге айланды.

— Мен сизни таукеллигигизге бек бюсюрегенме, — деди ол. — Кишиликлери болгъанлагъа мен хурмет эте билиучюме. Аны себепли, малкъарлыла, мен бюгюн сизни бла уруш этмейме. Алай, келигиз, биз да, сиз да, бирер пелиуанны арагъа чыгъарып, аланы тутушдуруп кёрейик. Кимни пелиуаны онглу болса да, хорлагъаннга ол саналсын. Болсунму алай?

Элия патчахыбыз ёзюрлери, аскер башчылары бла да къысха кенгеш этди.

— Болсун алай, болсун, — деди Элия патчахыбыз Сары-ханнга.

Элия алай айтыр-айтмаз душман аскерден, гебен кибик, бир мазаллы пелиуан бери — бизге туурагъа — чыкъды. Башы — эсирик ёсген харбыз чакълы бир, къоллары да — уллу къалакълача. Аны кёргенлей, бизни ахыбыз кетди. Патчахыбыз да абызырады.

— Хайдагъыз, бизни пелиуаныбыз хазырды! — деп къычырды Сары-хан.

— Къайсыгъыз базынасыз чыгъаргъа? — деп, Элия патчахыбыз кесини аскерине ахшы умутлу сёлешди. Бир деп бир адам жеринден къымылдамады.

— Тутушур адамыгъыз жокъ эсе, айтхан этнгиз. Аман къоркъакъла, бизни пелиуаныбыз кёп сакъларгъа сюймеучюдю, — деп, кёл кенгдирди Сары-хан.

— Бетибиз жоюлады. Бир мадар, бир мадар! — дей, дыгалас этди Элия.

— Угъай, бетибизни жойдурмабыз! — деп, мен алгъа таукел чыкъдым.

— Болалырмыса, харип, Алдарбек? — деп, патчахыбыз манга эриулю къарады.

— Буюрулгъаны болур, — деп, душман пелиуанны къатына таукел жууукъ-лашдым. Тюз да мени кёргенлей, Сарыханнга да, аскерлерине да бир уллу кюлкю тарыды. Пелиуан, кёп сагъыш эте да турмай, юсюме атылды. Эрлай имбашларымдан тутуп, къуш эрленни кётюргенча, мени ёрге кётюрдю. Мен да аны жагъасына жабышдым. Мазаллы пелиуап мени урчукъча айландырып тебиреди. Алай бура келип, сызып иер умуту болгъанын сездим.

Пелиуан мени эки-юч кере да сызар умут этди. Мен а сыздырмадым. Жагъасына, мырхыкча, жабышханлай къалдым. Ол, чамланып, мени къатыдан къаты силкиндире башлады. Бир заманда аны къарыуу тауусулуп, тентирей башлагъанын сездим. Баям, башы тёгерек айланнган болур эди. Ахырда, сызып иялмазын билип, кётюрюп, мени жерге урду. Къалай эсе да, жыгъылмай, аягъы юсюме тюшюп къалдым. Алайда сермеп, белинде къара жыжымдан тутдум да, онг аягъым бла аны сол аягъына чаллиу этдим. Бираздан а экибиз да онгсуз болдукъ.

— Биз бу тутушну, кел, тенг бошайыкъ, — деди ол мени къулагъыма. Мен унамадым. Къарагъанымда — кюн батып бара тура эди. Биз а тюшге дери башлагъан эдик тутушуп. Алайлай... пелиуан, къая аугъанча, «горф» деп, тюшюп къалды. Олсагъат мени да эсим ауду. Эс жыйып, жангыдан дуния жарыгъына къарагъанымда: «Нарт Алдарбек, нарт Алдарбек!» — дей, Элия патчахыбыз башымы сылай тура эди. Аскерибиз да къууанч эте. Сары-хан а, аскерин да ызындан тизип, кетип бара эди.

— Эй-хей, пелиуанынгы унутуп бараса, ала бар! — деп къычырды аны ызындан Элия патчахыбыз.

— Мен сермешде, тутушда хорлатхан адамымы биргеме элтмеучюме, — деди Сары-хан. Сора кёзкёрмезге узайып кетди. Биз а той этдик, къууанч этдик.

Минги тауну эки да жанында, бир къушну эки къанатыча, Къарачай бла Малкъар ашап-жашап келгенли, дейдиле, ёмюрле озгъандыла.

Адетлери, тиллери бир, муратлары, ниетлери да бир — бу эки халкъ туугъан къарындашлача жашайдыла. Бири бирин арну кёре, къонакъ эте, сыйлайдыла.

Ол ахшы адетле уллудан гитчеге ёте, халкъларыбыз да бир бирге бнлеклик эте келген къадарда уа сабийле да таматаларына ушаргъа кюрешедиле. Тенгчиклерини юслеринден хапар билирге, ала окъугъанны окъургъа сюедиле.

Алайды да, «Нюрню» редакциясы малкъарлы сабийлени Къарачайны жазыучуларыны суратлау чыгъармалары — хапарлары, назмулары бла шагъырей этерге умутлуду.

Бюгюн бизни сыйлы къонакъларыбыз: Хубийланы Магомет, Кечерукъланы Байдымат, Батчаланы Алий-Мурат, Батчаланы Башир, Ёзденланы Альберт, Батчаланы Земфира, Ёзденланы Якъубдула.

ХУБИЙЛАНЫ МАГОМЕТ

ТЕРЕКНИ ЖАШЧЫГЪЫ

Эртте-эртте бийик тауну этегинде уллу агъач болгъанды. Анда уа субай назы терекле ёсгендиле. Аланы къатларында жангы чыкъгъан жаш теректчикле да болгъандыла. Уллу терекле аланы кеслерини сабийлерине санагъандыла. Жайылып ёсген бутакълары бла кеслерини сабийчиклерин жай иссиден, къыш суукъдан сакълагъандыла.

Агъачны тюз да къыйырында ёсген бир назы терекни да аллай жашчыгъы болгъанды. Терек кесини жашчыгъына Ёлка деп атагъанды. «Къыйырда эсем да, насыплыма — мени къаллай ариу жашчыгъым барды, мени сейирлик Ёлкачыгъым», — деп, Терек насыплы жашагъанды. Жашчыгъына асыры къуаннгандан, кюндюз кюнге салам берген ди, кече жулдузла бла ушакъ этгенди, жюреги уа не бийик таудан да бийик болгъанды.

Ол агъачдан узакъ болмай, бир элде уа Рустам деп бир жашчыкъ жашагъанды. Жангы жылны ал кюнюнде ол атасы Харуннга келгенди.

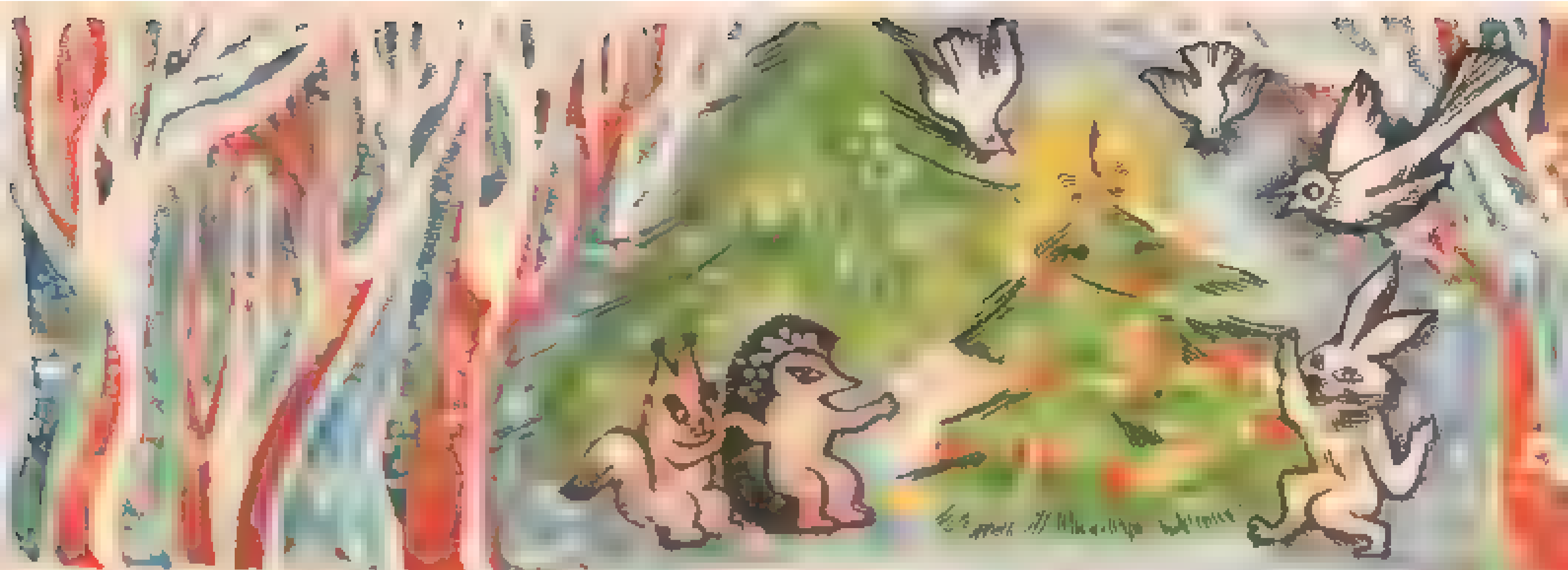
— Мени ёлкам жокъду, къалгъан жашчыкъланы уа барды. Сен манга бир ёлка тап, — дегенди Рустам.

Жашчыкъны мудах этмез ючюн Харун, балтасын да алып, агъачха тебирегенди. Агъачны къыйырына жетгенлей окъуна уллу назы Терекни къатында Ёлкачыкъны кёргенди. «Къалай иги болду, узакъгъа да бармагъанлай, былайда табып къойгъаным», — деп, жюютю балтасы бла бир ургъанлай, Ёлкачыкъны аудургъанды.

— О хахай, мени кесип алып барады, манга болушугъуз! — дей, Ёлкачыкъ, жилап, Терекге къычыргъанды. Алай тюбю бла кесилген Ёлкачыкъгъа Терек къалай болушаллыкъ эди...

Ёлкачыкъ, жолну жол узуну жиляйжиляй, Харунну арбасында келгенди. Харун арбазгъа киргенлей, Рустам, къууанып, аны аллына чапханды.

Къарангы болгъанлай, Терек, элге келип, Рустам жашагъан юйню терезесинден жашыртын къарагъанды. Къараса уа — Ёлкачыкъ, юйню тюз да ортасында жасалып, юсюнде тюрлю-тюрлю боялгъан ариу чыракъчыкъла, тёгерегинде да ариу кийиннген жашчыкъла бла къызчыкъла. Ала, бири бирини къолларындан тутуп, жарыкъ жырларын айта эдиле.

Терек жашчыгъы Ёлкачыкъны алай кергенине бек къууаннгъанды. Сора, артха, агъачха баргъанда, бирси тереклеге хапар айтханды:

— Мени Ёлкачыгъым насыплы болгъанды. Жылы юйде омакъ жасалып андан да ариу болуп турады.

Талай кюн озгъандан сора Терек, жашчыгъына тансыкъ болуп, биягъы элге тебирегенди. Алай арбазгъа киргенлей окъуна мудах болгъанды. Аны Ёлкачыгъы, юсюнде иллюулары да алыныл, арбазда къаргъа атылып тура эди.

Терекни кёлю жер бла тенг болгъанды. Ол, жетип, жашчыгъын къучагъына алгъанды. Сора биргесине агъачха алып кетгенди.

ЁЗДЕНЛАНЫ ЯКЪУБ
ЧАГЪАДЫ ТЕРЕКЧИГИМ

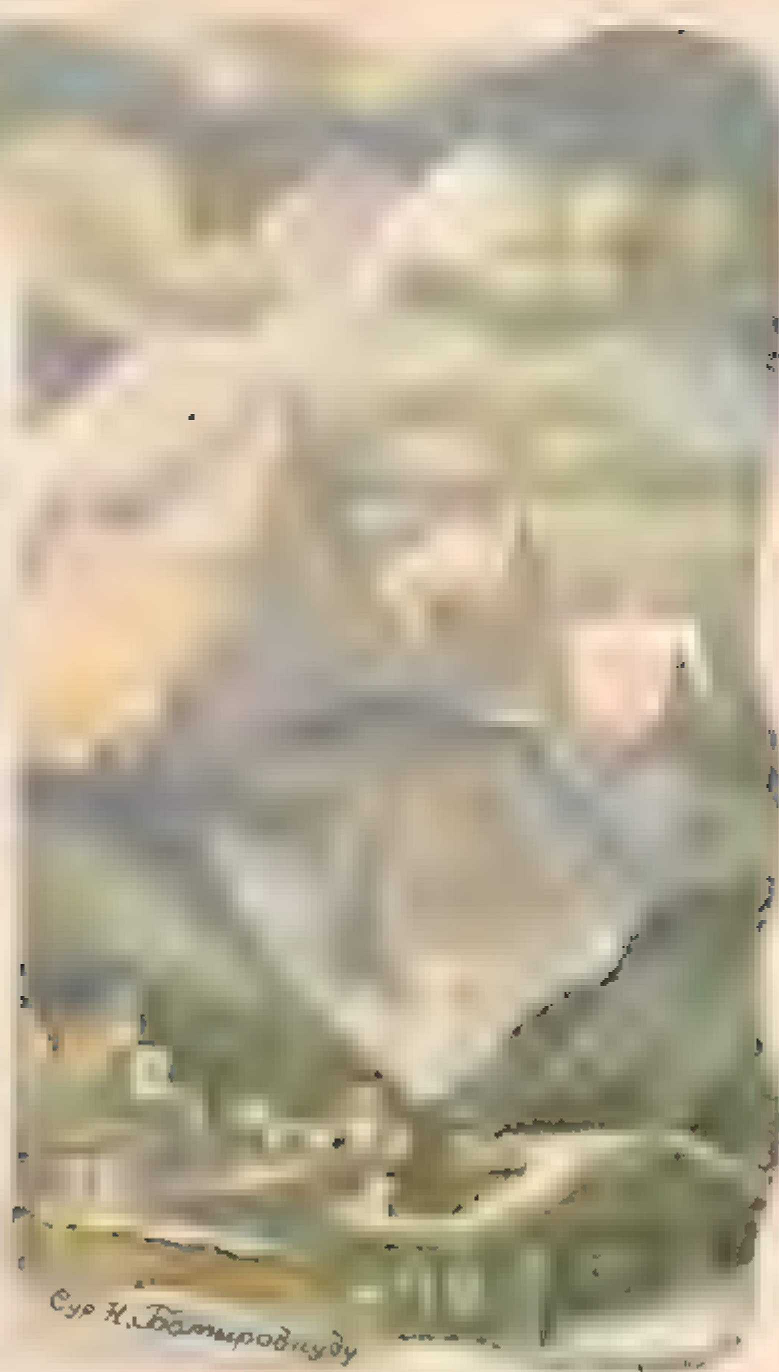
Хар кюн сайын мен анга
Суу къуяма, ашыгъып.
Къууанчымы ичимде
Туралмайма жашырып

ЁЗДЕНЛАНЫ АЛЬБЕРТ
МЕН УЛЛУЧУКЪ БОЛГЪАНМА

Мен школгъа бармайма,
Окъуй а бек билеме.
Къазладан да къоркъмайма,
Къоркъгъанлагъа кюлеме

Сейирсинип бу затха,
Тенгим, бир да къарама:
Эрттенликде детсадха
Жилямайын барама

БАТЧАЛАНЫ АЛИЙ-МУРАТ

БАТЧАЛАНЫ БАШИР

ТЮЛКЮЧЮК БЛА ЧАБАКЪ

Тюлкючюк келип суугъа
Кюзгюгеча къарады,
Эследи да чабакъны,
Шош, шыбыртсыз марады.

Бусагъат тутайым деп,
Жухчугъун суугъа урду,
Бурну ташлагъа тийип,
Эрлай ол артха турду.

Сууну энишге къарап,
Ачыуланып сиредди:
«Хыйланы — мен тюйюлме,
Ма ол чабакъды!» — деди.

Тюлкючюк андан бери,
Къоркъады да чабакъдан,
Суугъа жууукъ баралмай,
Къарауучуду узакъдан.

КЕЧЕРУКЪЛАНЫ БАЙДЫМАТ

ТОЙ БАРАДЫ АГЪАЧДА

Жангы жылны кечесинде битеу жаныуарла жыйылып, талачыкъда той этедиле. Уллайгъанла, къарыусузла, тюккючлеге олтуруп, сейирге къарайдыла.

Аладан бир жанлыракъда къобузчула тойчуланы жарыкъ тепсеулеге учундурадыла.

Аслан дауурбасны къагъады, Тюлкю къобуз согъады, Бёрю сыбызгъысын сарнатады, Къоянчыкъ а къыл къобузун зынгырлатады:

Ой-да-ри-да, ой-да-ри-да!
Той барады агъачда!

Жаныуарла, экеу-экеу болуп, тюз тепсеуде чайкъаладыла, абезехге барадыла. Къаплан нёгерге Маралны сайлап, Жаз Киштик а — Кийик Эчкини, Бёрю — къоркъакъ Къоянчыкъны, Кирпи — Чычханчыкъны...

Терекледе къанатлыла аяусуз къарс

урадыла, олтургъанла да, тёзалмайын, алагъа къошулуп, къолларын ойнатадыла:

Харс-харс! Харс-харс!

Агъачда бу къууанчха къошулмагъан жангыз бир жан да къалмагъанды. Угъай, ётюрюк айта турама, ала аз болсала да, бир-бир эринчекле татлы жукъугъа батылыпдыла. Жангы жыл а, келип, бу сейирлик шуёхлукъну бузмайым дегенча, къанатларын кенг жайып, жарыкъ тойгъа къарайды.

Ой-да-ри-да, ой-да-ри-да!
Той бариды агъачда!

БАТЧАЛАНЫ ЗЕМФИРА

КИШИУЧУКЪ

Къоланчыкъды кишиучукъ, —
Жан-жанына къарайды.
Чычхан туталмаса да,
Чибинлени марайды.

Ач болса уа кишиучукъ:
«Мияу!» — деп макъырады.
«Бир жукъ къапдыр», — дегенча,
Къатыма къысылады.

Мияу-мияу, кишиучукъ,
Сен болурса уллучукъ,
Шыхыртлагъа чабарса,
Чычхан тутсанг — къабарса!

Чабдаров Ибрагим, СССР-ни самолётла сынаучу сыйлы лётчиги

ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ДЕТСКИЙ ЖУРНАЛ СОЮЗА ПИСАТЕЛЕЙ КБАССР И КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОГО ОБКОМА ВЛКСМ

«НЮР» («СВЕТ») № 2

На балкарском языке

Выходит с января 1982 года

Главный редактор объединенной редакции «СВЕТ» П. КАЖАРОВ

Редактор журнала «НЮР» Э. ГУРТУЕВ

Рисунок на обложке А. ЖИЛОВА Техн. редактор С. МУСУКАЕВА. Корректор Р. КУЧМЕНОВА.

Сдано в набор 10.12.84. Подписано к печати 15.01.85. Формат 60x90¹/₈. Бумага офсетная № 1. Гарнитура литературная, журнальная рубленая. Печать офсетная. Усл. печ. л. 2. Усл. кр.-отт. 4. Уч.-изд. л. 2,7. Тираж 1700 экз. Заказ № 850. Индекс 73908. Цена 15 коп. Издательство «Эльбрус». Нальчик, ул. им. Ахм. Головко, 6. Адрес редакции: 360000, Нальчик, ул. им. Ахм. Головко, 3. Полиграфкомбинат им. Революции 1905 года Госкомиздата КБАССР. Нальчик, пр. им. Ленина, 33